

Staročeská kronika tak řečeného Dalimila

Základní charakteristika díla

Staročeská kronika tak řečeného Dalimila je nejstarší známá česky psaná veršovaná kronika. Vznikla v prvních letech 14. století (1308-1314). Dílo zachycuje české dějiny od nejstarších dob (stavba babylónské věže) až po autorovu současnost (nástup Jana Lucemburského na trůn). V následujících letech byly do kroniky přidány dodatky, které však nejsou dílem původního autora.

Všech patnáct dochovaných zlomků a rukopisů Dalimilovy kroniky je rozčleněno do 106 kapitol (dělení podle vydání z roku 1620).

Kronika vznikla v době, kdy docházelo k silnému pronikání německého jazyka a kultury a k růstu vlivu městského patriciátu. Autor v díle projevuje obavy o osud své země a prosazuje zájmy české šlechty. V celé kronice se odráží silné protiněmecké zaměření, které je patrné například v kapitole o Oldřichovi a Boženě (česká selka x německá princezna). Tento postoj mohl být důvodem, proč chtěl autor zůstat v anonymitě.

Pro své silné vlastenecké ladění se stala kronika velice oblíbenou, zejména pak v dobách národního útisku. První opisy vznikly již ve 14. a 15. století. V roce 1620 Pavel Ješín z Bezdězce pořídil první tištěné vydání kroniky. Dílo bylo také přeloženo do latiny a němčiny.

Autor

Přestože je kronika nazývána Dalimilova, jedná se o dílo anonymní. Označení „Dalimilova kronika“ pochází až z 16. století, kdy kronikář Václav Hájek z Libočan uvedl mezi prameny své Kroniky české spis Dalimila Meziříčského, kanovníka boleslavského kostela. Osvícenský historik Tomáš Pešina z Čechorodu si pak pravděpodobně mylně spojil kroniku (často nazývanou jako Boleslavskou) s neznámým kanovníkem. K popularizaci názvu přispěl později zejména Bohuslav Balbín. S určitostí však můžeme říci, že autor byl velmi vzdělaný člověk, znalec antických i středověkých bájí. S velkou pravděpodobností se jednalo o duchovního nebo šlechtice.

Prameny

Základním pramenem díla se stala Kosmova Kronika Čechů (uvedena jako Boleslavská kronika). Využity však byly i další kroniky. Autor prameny hodnotí v předmluvě (zejména jim vytýká nedostatky v kvalitě i úplnosti).

Edice

Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 1-2. Vydání textu a veškerého textového materiálu. Eds. J. Daňhelka, K. Hádek, B. Havránek, N. Kvítková. Praha 1988.

FRB III. (<http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=142&page=9>)

BROM, Vlastimil: Di tutsch kronik von Behem lant. Die gereimte deutsche Übersetzung der alttschechischen Dalimil-Chronik. Brno 2009. (Rýmovaný německý překlad staročeské Dalimilovy kroniky)

Literatura

BLÁHOVÁ, Marie: Staročeská kronika tak řečeného Dalimila v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota. Díl 3. Historický komentář. Praha 1995.

ŠŤASTNÝ, Radko: Tajemství jména Dalimil. Praha 1991.

